

letošnjih publikacijah tega važnega društva, se vzdržujemo zdaj vsake kritike ter opozarjamo le iznova naše naročnike na njegova izdavanja, ki zaslužijo v istini vsestransko pozornost.

Zgodovinska knjižnica. Izdaje „Zgodovinsko društvo“ v Mariboru. I. oddelek: Pomožna znanstva. 1. zvezek: Krajevne kronike. Cena 20 h. Tisk „Zvezne tiskarne“ v Celju, 1905. Prvi zvezek „Zgodovinske knjižnice“ je nekak katekizem, ki mu je namen, poučiti na popularen način najširše kroge o bistvu in pomenu kronike ter jim dati potrebno navodilo, kako naj se kronike sestavljajo, da dosežejo svoj namen ter postanejo zanesljiv vir za zgodovino. „Zgodovinsko društvo“ je baš s tem, da je začelo izdajati „Zgodovinsko knjižnico“, pokazalo, za kako resno smatra svojo nalogo in kako dalekosežni so njeni načrti. Cena zvezku je tako nizka, da ga bo pač možno razširiti v sto in sto izvodih, kar bi bilo tudi iskreno želeli.

Milivoj Šrepel. Spisal M. Murko. Ponatisk iz „Ljubljanskega Zvona“ leta 1905. V Ljubljani 1905. Založil pisatelj. Tisk „Narodne tiskarne“.

Anton Trstenjak: Slovenci v šomodski županiji na Ogrskem. Zgodovinska, narodopisna in književna črtica. Ponatisk iz „Slov. Naroda“ 1905.

V skromni obliki nastopajo te črtice. G. pisatelj kramlja z nami, kakor bi hotel vsak trenutek prekiniti svoje pripovedovanje, rekoč: „Pa kaj bi o tem govoril! Saj vse to itak veste!“ — A mi moramo odkrito priznati: „Prav malo smo vedeli!“ In ko čitamo in čitamo, šele spoznamo, koliko dela in vrle pridnosti je plodonosno naložene v tej knjižici. Pa še nekaj: pod navidezno ravnodušnostjo pisateljevo tli živ ogenj ljubezni in žalosti, tiste ljubezni, ki je pisatelja gnala, da je vzel v roke popotni les in šel povpraševat in gledat tja na rob mažarskega ozemlja, žive li še tam ljubi Slovenci, in tiste žalosti, ki ga je navdajala, ko je našel, da tam Slovencev ali že ni ali da jih kmalu ne bo.

G. Trstenjaku gre vsekakor nemala zasluga, da nam je podal tu in že v svojih prejšnjih spisih lep kos zgodovine skrajne vzhodne panoge nas Slovencev, tistih, ki so v 18. stol. še bodro stopali v konkurenco z zapadnimi brati, ki pa so zdaj neizogibno izročeni narodni smrti. Zlasti v pričujočem spisu izvemo zanimive podatke o najbolj oškrtanih Slovencih, o iverih, ki odletavajo, ko se seka slovensko deblo. G. pisatelj se ne zadovoljuje z golimi dejstvi, ampak je skušal dognati razvoj — duševni in materialni — teh pozabljenih Slovencev. Če je že on težko dobil podatkov, kaj bi šele bilo pozneje? Le jezikoslovec bi še morda izbrskal kak drobiž, a vse dragocenejše blago bi bilo izgubljeno; g. Trstenjak pa je že dokaj našel, največ po ustnem sporočilu; dobil bo pri njem nekaj zgodovinar, nekaj folklorist, nekaj literarni historik (Küzmič!), nekaj jezikoslovec, nekaj vsak olikan Slovenec.

Hvaležni smo avtorju tudi za skrbno sestavljeni zemljevid, ki nam kaže potreben kos šomodske županije na Ogrskem. *Dr. Jos. Tominšek.*

Slovenska čitanka za peti in šesti razred srednjih šol. Sestavil in izdal dr. Jakob Sket, c. k. profesor. Tretja, popravljena izdaja. Velja mehko vezana 3 K 20 v, trdo vezana 3 K 60 v. V Celovcu 1903. Tiskala in založila tiskarna Družbe sv. Mohorja. Strani 444 (uvod 12 str.; čitanka 13—419 str.; opombe 420 do 444 str.).

Kako malo se briga naša javnost za domače srednješolske učne knjige, nam izpričuje Sketova čitanka za peti in šesti razred, ki je izšla že l. 1903. v tretji, predelani izdaji. O tej izdaji je, kolikor je meni znano, na kratko izpregovoril doslej